

16.2.2022

Hallintovaliokunta

00102 EDUSKUNTA

Vaasan kaupungin kirjallinen vastaus lausuntopyyntöön

Hallintovaliokunta perjantai 18.02.2022 klo 11.15 / VNS 6/2021 vp / Lausuntopyyntö

Vaasan kaupunki kiittää mahdollisuudesta antaa kirjallinen lausunto Valtioneuvoston selontekoon kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista.

Yleiset kommentit

Vaasan seutu kuuluu Suomen monikielisimpiin ja monikulttuurisimpiin alueisiin. Kansainvälisen väestön osuuden kehitys Vaasan seudulla on ollut nopeaa 2000-luvulla. Vaasassa puhutaan melkein sataa kieltä ja kansalaisuuksiakin on 120. Kansainvälisyys näkyy tilastojen lisäksi myös työpaikoilla, kouluissa, päiväkodeissa, harrastuksissa ja katukuvassa.

Vaasan kaupungin väestönkasvu perustuu maahanmuuttoon. Vaasa on yliopistokaupunki, jossa kansainvälisten opiskelijoiden määrä on suuri. Vaasalla on myös pitkä kokemus pakolaisten vastaanotosta ja kotoutumisen edistämisestä. Kaupungissa toimii hajasijoitusmallilla kunnallinen vastaanottokeskus, sekä kotouttamispalveluiden kunnallinen palveluyksikkö, joka vastaa kotoutumislain mukaisista palveluista pakolaistaustaisille. Kaupungissa on oma tietoneuvonta ja ohjauspiste Welcome Office. Maakunnan alueella toimii myös alaikäisyksikkö, josta moni muuttaa Vaasaan tullessaan täysi-ikäiseksi.

Kommentit lukuihin 1-6. Tilannekuva ja keskeiset muutostekijät

Osallisuudella on kotoutumisessa suuri merkitys. Lasten ja nuorten yhdenvertaisuuden tukemiseen tulee panostaa. Huono-osaisuuden periytymisen ehkäisemiseksi tarvitaan vanhemmuutta tukevia keinoja. Kotihoidontuki muodostaa kannustinloukon. Miten voidaan kannustaa/velvoittaa kotivanhempia osallistumaan kotoutumista edistävään toimintaan? Nykyinen käytäntömme on ohjata kotiäidit vapaan sivistystyön kotoutumissuunnitelman mukaisiin umako -koulutuksiin, joissa on kotouttamispalveluiden toimesta järjestetty lastenhoito. Näiden koulutusten rahoitus pohjautuu siihen, että kurssille osallistuvalla henkilöllä on kotoutumissuunnitelma ja umako -koulutus kirjattuna kotoutumissuunnitelmaan. Käynnistämme kunnassa kotoutumisajan, jotta kotiäidit pääsevät nopeasti kurssille oppimaan kieltä ja saamaan tietoa uudesta yhteiskunnasta. Kotoutumisaikaa voidaan pidentää vanhempainvapaakauden osalta, mutta osalla kotoutumisaikana syntyy toinenkin lapsi.

Hyvinvointipalvelut • Vålfärdsservice

Vaasanpuistikko 10, 65100 Vaasa • Vasaesplanaden 10, 65100 Vaasa

65101 VAASA • 65101 VASA

Puh • Tfn +358 (0)6 325 1111

etunimi.sukunimi@vaasa.fi

www.vaasa.fi

Kotoutumisajan käynnistäminen äitiyslomalla on ristiriitaista ja saattaa tuoda vastaan tilanteen, että kotoutumisaika kuluu, eikä kotiäiti pääse varsinaiseen kotoutumiskoulutukseen lainkaan kotoutumisaikana. Pienen vauvan äitinä opiskeluun ei voi panostaa täysipäiväisesti.

Selonteko nostaa esiin ulkomaalaistaustaisen väestön kokemukset huonosta elämänlaadusta. Mielenterveyden alkuinfo tulisi sisällyttää osaksi johdantojaksoa/ kotoutumiskoulutusta. Hyvien väestösuhteiden tukeminen, syrjäytymisen ehkäisy, osallisuuden mahdollistaminen elämän eri osa-alueilla on ensiarvoisen tärkeää.

Haavoittuvassa asemassa olevat alaikäisenä ilman huoltajaa maahantulleet nuoret kohtaavat haasteena myös sen, että kotoutumislain mukainen oikeus jälkihuollon tukitoimiin katkeaa, mikäli nuori saa kansalaisuuden.

Monelle työllistymisen vaikeus tulee yllätyksenä. Kielitaitovaatimukset ovat korkeat ja kaksikielisillä alueilla palvelualoilla odotetaan jopa molempien kotimaisten kielten hallintaa. Maahanmuuttajan oma kieli tulisi nähdä voimavarana. Haasteena selonteossa mainittiin myös työhaastatteluun pääseminen. Anonyymiin rekrytointiin tulee kannustaa. Työikäisen väestön väheneminen kasvattaa kestävyysvajetta. Tarvitsemme työperäistä maahanmuuttoa, mutta myös maassa jo olevien ulkomaalaistaustaisten työllistymistä osaamistaan ja koulutustaan vastaavalle tasolle.

Alkukartoitukset ja kotoutumissuunnitelmat laaditaan Vaasassa Kotouttamispalveluissa työvoiman ulkopuolella oleville henkilöille, jotka ovat valtion laskennallisen korvauksen piirissä. Alkukartoitusten laatimista muille, kuin kotouttamispalveluiden asiakkaille, pilotoidaan Welcome Steps –hankkeessa. Tehtävään ei ole osoitettu pysyvää resurssia. Lakiin on kirjattu, että työvoiman ulkopuolella olevalla maahanmuuttajalla on pyynnöstä oikeus päästä alkukartoitukseen. Hyvin harva tuntee tätä oikeutta ja osaa alkukartoitusta itse pyytää. Kohderyhmän tavoittamista auttaisi, mikäli Kelasta siirtyisi kuntaan tiedot henkilöistä, jotka ovat saaneet toimeentulotukea yli kaksi kuukautta.

Kommentit lukuihin 7-8: Selonteon keskeiset ehdotukset ja kotoutumisen edistämisen valtavirtaistaminen

Kotoutumisen alkuvaiheen tehostamiseksi valmisteltava kotoutumisohjelma. Kotoutumisohjelma on terminä huono ja sekoittuu kunnan kotouttamisohjelmaan, valtiolla myös kotouttamisohjelma hallituskausittain. Sisällöllisesti *kotoutumisohjelma* käsittää tärkeitä kotoutumisen edistämisen elementtejä. Myös nykyiset termit laskennallinen korvausaika ja kotoutumisaika ovat asiakkaille sekä yhteistyötahoille vaikeita ymmärtää.

Peruspalveluiden ja yleisen koulutusjärjestelmän kehittäminen. Kotoutumisen edistämisen valtavirtaistaminen ja monimuotoisen asiakaskunnan tarpeiden huomioiminen vaatii osaamista ja resursointia. Kuntien peruspalveluissa resurssit ovat tiukilla ja henkilöstöllä ei ole riittävästi mahdollisuuksia/aikaa huomioida ja tukea monimuotoistuneen asiakaskunnan tarpeita. Kotoutumisprosessi ja siihen sisältyvät palvelut ovat rajallisia suhteessa lain yhdenvertaisuutta koskeviin tavoitteisiin.

Hyvinvointipalvelut • Vålfärdsservice

Vaasanpuistikko 10, 65100 Vaasa • Vasaesplanaden 10, 65100 Vaasa

65101 VAASA • 65101 VASA

Puh • Tfn +358 (0)6 325 1111

etunimi.sukunimi@vaasa.fi

www.vaasa.fi

Vaasassa pidetään tärkeänä, että kotouttamispalveluita on riittävästi tarjolla muuallakin kuin kasvukeskuksissa. Kunnissa joissa maahanmuutto perustuu vain työperäisiin maahanmuuttajiin, ei välttämättä ole riittävää palvelurakennetta asettautumispalveluihin.

Segregaation ehkäisemiseen tulee kiinnittää huomiota. Päivähoidossa esiin nousee ilmiö, jossa kielen oppiminen on haastavaa, kun ryhmässä ei ole riittävää kielimallia.

Ohjauksen ja neuvonnan vakinaistaminen ja vahvistaminen Pakolaistaustaisten kotoutumisen edistäminen on rakenteellisesti erillään TNO-pisteen toiminnasta Vaasassa. Muiden, kuin laskennallisen korvauksen piirissä olevien kuntalaisten palveluista vastaa yksi palveluneuvoja. Ohjaus ja neuvontatyötä tulee pysyvästi vahvistaa, nyt palvelua kehitetty hanketyönä.

Kommentit lukuun 9 Nopeutetaan kotoutumisen käynnistymistä

Eduskunta on edellyttänyt kotouttamisen merkittävää nopeuttamista ja samalla maahanmuuttajat kokevat nykyisen kotoutumisajan liian lyhyeksi.

Kotoutumisen tehostamiseksi vastaanottokeskuksissa tehtävä esikotouttava työ on merkittävässä roolissa. Osa kerkeää opiskelemaan kieltä tai jopa suorittamaan tutkinnon vastaanottokeskuksesta käsin. Se ei kuitenkaan välttämättä poista ohjauksen ja neuvonnan tarvetta kuntaan muutettaessa. Hajasijoitusmalli vastaanottokeskuksessa aktivoi toimimaan itsenäisesti ja on jo itsessään kotouttava. Epävarmuus tulevaisuudesta on psyykkisesti hyvin kuormittavaa. Myös turvapaikanhakijan oleskeluluvalla kuntaan siirtyvät tarvitsevat alkuvaiheessa kotoutumista edistäviä palveluita.

Kuntapaikkaprosessi on kankea. Kuntapaikkamäärät eivät anna kuvaa todellisesta kuntaan muutosta, sillä itsenäistä muuttoa tapahtuu paljon. Kuntien ja vastaanottokeskusten välinen tiedonsiirto on tärkeää.

Kotoutumisen käynnistymistä hidastaa merkittävästi DVV:n pitkät rekisteröintiajat. Ilman henkilötunnusta asiakasta ei voida siirtää kuntaan, henkilötunnuksen puute vaikeuttaa kaikkea asioimista, ilmoittautumista työnhakijaksi, asioimista terveyspalveluissa, kelassa jne. Perheenyhdistäminen on prosessi, jossa moni tarvitsee neuvontaa. Prosessi on käynnistettävä kolmen kuukauden kuluessa oleskeluluvan tiedoksisaannista. Asiakas saattaa odottaa 10 viikkoa henkilötunnusta ja kuntaan siirtämistä. Perheenyhdistämisasiossa neuvominen ei ole vastaanottokeskuksen tehtävä.

Kommentit lukuun 10: Parannetaan ohjauksen ja neuvonnan saatavuutta maahanmuuttajille

Kunnan vastuulla on tuottaa lakisääteiset ja kotoutumista edistävät palvelut kaikille alueella asuville. Kotoutumista tukevien palveluiden mallin uudistaminen laajemmalle kohderyhmälle edellyttää pysyvää lisäresursointia ohjaus ja neuvontapalveluihin. Nykyiset resurssit on valtaosin kohdennettu laskennallisen korvauksen piirissä olevien kotoutumisen edistämiseen. Kotouttamispalveluiden ulkopuolelle jäävistä osalle riittää neuvonta palvelutiskillä, osa tarvitsee kotoutumiseensa pidempikestoista tukea. Neuvonnan lisäksi tulisi myös laskennallisen korvauksen ulkopuolisilla henkilöillä olla mahdollisuus kotoutumisen tuen asiakkuuteen.

Hyvinvointipalvelut • Vålfärdsservice

Vaasanpuistikko 10, 65100 Vaasa • Vasaesplanaden 10, 65100 Vaasa

65101 VAASA • 65101 VASA

Puh • Tfn +358 (0)6 325 1111

etunimi.sukunimi@vaasa.fi

www.vaasa.fi

Kommentit lukuun 11: Luodaan kotoutumisohjelma alkuvaiheen kotoutumisen tukemiseksi

Työelämän ulkopuolella olevien johdantojakson toteuttaminen vaatii rahoitusmallin tarkastelua. Omakielisen yhteiskuntaorientaation mahdollisuudet pienille kieliryhmille olisi mahdollista toteuttaa yli kuntarajojen etäyhteyksien välillä. Tämä vaatisi kehittämistoimia ja kuntarajat ylittävää yhteistyötä. Nykyisen mallin mukaisesti rahoitettu umako -koulutus tarkoittaa kotivanhempien osalta kotoutumisajan käynnistymistä, mikä ei ole kotiäideille kannustava vaihtoehto. Se tarkoittaa, että heillä on lyhyempi mahdollisuus hyödyntää TE-palveluiden kotoutuskoulutusta, kun kotoutumisaika käynnistetään kunnassa. Kunnan tarjoama yhteiskuntaorientaatio ja alkuvaiheen kielikurssi työvoiman ulkopuolella oleville menee lasten ehdoilla. Pienen vauvan äiti ei voi opiskella täysipäiväisesti. Vaasassa on pitkät perinteet ja hyvät kokemukset kotiäitien koulutusten järjestämisestä. Vaasassa on myös koulutettu eri hankkeissa omakielisiä neuvoja hieman eri aihepiireihin. Yhteiskuntaorientaatiokoulutuksissa haasteena on ollut ryhmien monikielisyys. Omakielisten neuvojien suhteen pitäisi tehdä valtakunnallista yhteistyötä, jotta toimintaa voitaisiin tehostaa ja tarjota palvelu myös pienille kieliryhmille. Haasteena on myös tasoerot ryhmien sisällä, samassa ryhmässä voi opiskella luku- ja kirjoitustaidoton sekä korkeasti koulutettu, yhdistävänä tekijänä heillä vain äitiysloma ja pakolaistausta. Tärkeää työvoiman ulkopuolella olevien koulutusjaksoissa on huomioida lastenhoito. Yhtenä mahdollisuutena on työllistää palkkatuen keinoin lastenohjaajia kurssitoiminnan tueksi. Vaasassa nähdään tärkeäksi maahanmuuttajanaisten asettaminen kotouttamispalveluiden erityiseksi kohderyhmäksi sekä toimet heidän työllistymisensä edistämiseksi. Huomioitava myös muiden, kuin pakolaistaustalla maahanmuuttaneiden palvelutarpeet.

Tärkeää toimiva tiedonsiirto kunnan ja TE-palveluiden kesken, tiedon kotoutumisajan käynnistämisestä tulee kulkea. Tässä auttaisi yhteneväisempi rekisterijärjestelmä TE-hallinnon kanssa, johon kunnassa laadittu kotouttamisohjelma voidaan tallentaa.

Työvoiman ulkopuolella olevien kotoutumisen nykyistä yhtenäisempi edistäminen vaatii resurssien vahvistamista kunnissa, jotta laajenevan asiakaskunnan palvelutarpeeseen voidaan vastata. Riittävä ammatillinen tuki kotoutumiseen saattaa ennaltaehkäistä myös sosiaalityön palveluiden tarvetta.

Selonteossa määritellään, että kansainvälistä suojelua saavat henkilöt tulisi pääsääntöisesti ohjata sosiaalihuollon palvelutarvearviointiin. Sama kirjaus koski alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleita lapsia ja nuoria. Vaasassa todetaan, että sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioiminen tulee perustua palvelutarpeeseen, ei henkilön statukseen. Kotoutumislain mukaisen jälkihuollon piiriin tulevat nuoret siirtyvät Vaasassa suoraan pitkäkestoisen sosiaalityön asiakkuuteen, mikäli lähettävän vastaanottokeskuksen sosiaalityöntekijä on arvioinut nuoren tarvitsevan jälkihuollon tukitoimia. Kunnalla on tällöin nuoren tilanteessa yhä vastuu kotouttamislain mukaisesta kotoutumisen edistämisestä ja yhteistyö hyvinvointialueelle tulee olla tiivistä. Kiintiöpakolaisten osalta kaikki eivät tarvitse sosiaalityön palveluita. Kunnan

Hyvinvointipalvelut • Vålfärdsservice

Vaasanpuistikko 10, 65100 Vaasa • Vasaesplanaden 10, 65100 Vaasa

65101 VAASA • 65101 VASA

Puh • Tfn +358 (0)6 325 1111

etunimi.sukunimi@vaasa.fi

www.vaasa.fi

kotouttamispalveluissa tulee varmistaa riittävä asiantuntemus ja osaaminen, jotta sosiaalihuollon palvelutarpeenarvioinnin käynnistämisen tarvetta osataan kunnassa arvioida. Roolit sosiaalityön ja kunnan kotouttamispalveluiden kesken tulee kirjata selkeästi. Kunnassa toimitaan kotoutumislain ohjaamina, sosiaalityössä työtä ohjaa sosiaalihuollon lainsäädäntö.

Kotoutumiskoulutusten järjestämisessä vapaan sivistystyön koulutuksilla on kunnan näkökulmasta merkittävä rooli. Vapaan sivistystyön koulutuksiin voidaan joustavasti ohjata asiakkaita, jotka joutuisivat pitkään odottamaan työvoimakoulutuksena käynnistyvän kotoutumiskoulutuksen alkua. Myös lukutaidon vahvistamiseen on vapaan sivistystyön joustavalla kurssitarjonnalla pystytty tarjoamaan lisätukea. Osalla oppilaista tuen tarpeet ovat suuria ja tarvetta kertaukseen syntyy.

Eduskunta on edellyttänyt kotouttamisen merkittävää nopeuttamista. Kotoutumishjelman kestoksi on esitetty yhden vuoden pituutta, jota tarpeen mukaan voidaan pidentää enintään kahden vuoden mittaiseksi. Suhteessa tavoitteisiin on aika lyhyt. Työllistymisen haasteet tunnistetaan selonteossa. Kotoutumishjelman päättymisen jälkeen tullaan ohjautumaan työllistymissuunnitelman piiriin.

Alle 25-vuotiaiden opintojen tukeminen työttömyysetuudella ja opintojen suorittamisen velvoittavuus tulee varmistaa myös kotoutumishjelman päättymisen jälkeen.

Kansainvälistä suojelua saavien vastaanotosta ja kotoutumisen edistämisestä aiheutuvien kustannusten korvauksia uudistettaessa tulee varmistaa, että lain edellyttämät tehtävät ovat kunnassa mahdollista toteuttaa ja tehtävään on varattu riittävästi resursseja. Tulkkauskustannukset on korvattu toteutuneiden kustannusten mukaisesti. Nyt suunnitelmissa keventää hallinnollista työtä ja maksaa tulkkauskustannuksista korvaus laskennallisen korvauksen rinnalla. Laskennallisen korvauksen käyttöön on syytä kirjata yhdenmukaiset ohjeet/velvoitteet kunnille, mihin laskennallinen korvaus tulee kohdentaa. Tulkkauskustannuksia kertyy myös hyvinvointialueella, miten kustannusten jakautuminen kunnan ja hyvinvointialueen välillä tullaan huomioimaan? Huomattavia erityiskustannuksia kertyy sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannusten lisäksi myös kunnassa. Erityiskustannusten korvaukset tulisi kohdentaa sinne, mistä kustannukset ovat kertyneet. Tällä hetkellä vahvan roolin erityiskustannusten korvauksesta kantaa sosiaalityöntekijät. Terveyspalveluissa tulee myös osata tunnistaa erityiskustannusten sopimusprosessi ja arvioida erityiskustannusten kertymistä ja sidonnaisuutta diagnoosiin. Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki on myös valtionkorvauksen piiriin kuuluva ja hyvinvointialueille sijoittuva tehtävä.

Kommentit lukuun 12: Osaamisen kehittämisellä ja työelämän vastaanottavuudella nopeammin työelämään

Neuvonta ja ohjauspalveluilla tulee vastata myös alueen työnantajien tarpeisiin. Myös työnantajat tarvitsevat tukea rekrytoinnissa ja asettautumispalveluissa työn perässä kuntaan muuttaville. Palkkatuki ja työkokeilu ovat tärkeitä väyliä työelämään ja työelämässä tarvittavan

Hyvinvointipalvelut • Vålfärdsservice

Vaasanpuistikko 10, 65100 Vaasa • Vasaesplanaden 10, 65100 Vaasa

65101 VAASA • 65101 VASA

Puh • Tfn +358 (0)6 325 1111

etunimi.sukunimi@vaasa.fi

www.vaasa.fi

osaamisen kartuttamiseen. Osana ammatillisen koulutuksen uudistamista luovuttiin kielitaitovaatimuksista. Opinnoista selviytyäkseen sekä pärjätäkseen työelämässä on riittävän kielitaidon saavuttamiseen oltava tarjolla tukea myös kotoutumiskoulutuksen jälkeen. Myös korkeakouluopinnoissa tulisi mahdollistaa suomen/ ruotsin kielen opintotarjontaa KV-opiskelijoille.

Kommentit lukuun 13: Terveyttä ja hyvinvointia sosiaali- ja terveystalvaeluilla

Hyvinvoinnin edistäminen edellyttää, että tarvittavia tukipalveluita on riittävästi tarjolla. Pakolaistaustaiset maahanmuuttajat kärsivät usein trauman oireista, millä on iso merkitys kotoutumisen edistymiseen ja myös oppimisvalmiuksiin. Mielenterveyden tukipalveluihin tulee olla nopeampi pääsy, myös ennaltaehkäisyyn tulee panostaa. Yhtenä keinona on maahanmuuttaneille suunnattu tietoisuuden lisääminen maahanmuuton psyykkisestä prosessista ja traumaoireista. Kotouttavan sosiaalityön rooli suhteessa kunnassa tapahtuvaan kotoutumisen rooliin vaatii selkeyttämistä.

Kommentit lukuun 14: Edistetään kotoutumista tukemalla perheitä

Lapsen etu tulee kaikessa päätöksenteossa asettaa etusijalle. Kotivanhempien toiminnan järjestämisessä tilojen ja lastenhoidon rooli on tärkeä. Kotoutumissuunnitelmia tehdään monella eri tasolla. Jos vanhemmalle laaditaan henkilökohtainen kotoutumissuunnitelma, niin laaditaanko sen rinnalla myös perheen kotoutumissuunnitelma vai voiko tämän nivoa alaikäisten lasten osalta huoltajan kotoutumissuunnitelmaan. Tähän tarvitaan selkeä linjaus, kumpiako tehdään, perheen kotoutumissuunnitelmia vai henkilökohtaisia kotoutumissuunnitelmia. Ovat osittain päällekkäiset. Lasten kotoutumisen edistämisestä on tärkeää käydä keskustelua vanhempien kanssa, yhtenä mahdollisuutena lapset puheeksi – menetelmä.

Maahanmuuttajanaisten asettaminen erityiseksi kohderyhmäksi tukee pyrkimystä huono-osaisuuden ylisukupolvisuuden katkaisemiseksi. Samaan aikaan kunnissa ajetaan alas ei lakisääteisiä palveluita, kuten avointen päiväkotien toimintaa.

Kommentit lukuun 15: Kotoutumisen edistäminen tukemaan osajien pysyvyyttä ja osallisuutta

Kotoutumisen tuki on tärkeää myös työn perässä maahanmuuttaneelle. Palvelut lisäävät pitovoimaa, perheenjäsenten asettautuminen uuteen yhteiskuntaan, mielekkään tekemisen löytäminen ja sosiaaliset kontaktit ovat merkittäviä pitovoimatekijöitä.

Kommentit lukuun 16: Vahvistetaan kumppanuuksia ja järjestöjen roolia

Vastuu kotoutumisen edistämisestä tulee olla viranomaisilla, mutta järjestöjen tuki kotoutumiselle on merkittävää. Kun kotoutumisen edistäminen jää kuntaan, tarvitaan kumppaneita rinnalle. Järjestöjen toiminnan tuki on tärkeää. Myös järjestöjentoiminta tarvitsee resursointia, kaikkea ei voi tehdä vapaaehtoisvoimin.

Hyvinvointipalvelut • Vålfårdsservice

Vaasanpuistikko 10, 65100 Vaasa • Vasaesplanaden 10, 65100 Vaasa

65101 VAASA • 65101 VASA

Puh • Tfn +358 (0)6 325 1111

etunimi.sukunimi@vaasa.fi

www.vaasa.fi

Kommentit lukuun 17: Hyvät väestösuhteet ja osallisuus tukemaan kotoutumisen ja yhteenkuuluvuuden tunnetta

Vaasassa kaikkien asukkaiden hyvinvointi ja onnellisuus on kärkitavoite strategiatasolla. Asenneilmapiiri koko yhteiskunnan tasolla kuitenkin huolestuttaa. Asenneilmapiiriä koskevan tutkimustiedon avulla voidaan nostaa esiin epäkohtia ja puuttua niihin. Hyvien väestösuhteiden edistäminen vaatii aktiivista julkista keskustelua ja konkreettisia toimia eriarvoisuuden vähentämiseksi. Yhdenvertaisuus lisää osallisuutta, oikeudenmukaisuutta ja kasvattaa yhteiskuntarauhaa.

Kommentit lukuun: Kotoutumisen edistämisen suuntaviivat 2020 –luvulle ja tiivistelmä askelista eteenpäin

Kotoutumisprosessin määrittely vuoden mittaiseksi on kova tavoite, joka ei tule toteutumaan henkilöiden kohdalla, joilla aiempi koulutustausta on vähäinen, luku- ja kirjoitustaidossa on puutteita tai henkilö kärsii oppimisvaikeuksista. Toki luonnoksessa on mahdollisuus pidentää kotoutumisohjelman kestoa tai jatkaa tukea työllistymissuunnitelman kautta. Selonteko korostaa työn merkitystä kotoutumisen onnistumiseksi sekä kotoutumisen prosessien tehostamista ja nopeuttamista. Suomi on sitoutunut vastaanottamaan pakolaisia humanitäärisistä syistä ja työllisyystavoitteet ovat tässä suhteessa ristiriitaiset. Huomiota tulee kiinnittää haavoittuvassa asemassa oleviin, traumataustaan sekä kiintiöpakolaisten pitkäkestoisempaan tuentarpeeseen. Kotoutuminen on laaja-alainen kokonaisuus ja riippuvainen paljon muistakin elementeistä, kuin työllistymisestä. Työpaikka ei myöskään poista ohjauksen, neuvonnan ja tuen tarvetta.

Rekisteröityminen väestötietojärjestelmään tulee saada nopeammaksi.

Kotoutumiskoulutukseen pääsyä joudutaan jonottamaan, erityisesti luku- ja kirjoitustaidottomat joutuvat odottamaan koulutukseen pääsyä pitkään. Myös polku kotoutumiskoulutuksesta eteenpäin tuo odotusaikoja, joita jatkuvan haun koulutukset ovat helpottaneet. Koulutusten käynnistyminen vaatii riittävän ryhmäkoon täyttymisen, tässä auttaisi myös aluerajat ylittävä yhteistyö. Tosin luku ja kirjoitustaidon opetusta ei voida toteuttaa etäopetuksen keinoin. Opintolainavelvoite opinnoissa, jotka eivät johda tutkintoon on kohtuuton.

Maahan muuttaneella on oma vastuunsa toimia kotoutumisensa eteen. Aina motivaatiota tai voimavaroja toimia ja osallistua ei ole. Mitä kannusteita tai mitä sanktioita on työvoiman ulkopuolella olevien velvoitteeksi osallistua kotoutumista edistävään toimintaan? Mikäli henkilö saa toimeentulotukea, on tämä etuus viimesijainen. Myös työperäisesti maahan saapuneen perhe tarvitsee tukea. Kun perhe viihtyy ja voi hyvin, niin silloin myös työntekijä viihtyy ja asettautuu. Kunnissa, joissa ei vastaanoteta pakolaisia, ei ole juurikaan palveluita myös työperäisten maahanmuuttajien palvelutarpeisiin. Valtavirtaistamisessa tulee varmistaa riittävä osaaminen erityistarpeiden tunnistamiseen.

Hyvinvointipalvelut • Vålfärdsservice

Vaasanpuistikko 10, 65100 Vaasa • Vasaesplanaden 10, 65100 Vaasa

65101 VAASA • 65101 VASA

Puh • Tfn +358 (0)6 325 1111

etunimi.sukunimi@vaasa.fi

www.vaasa.fi

V A S A .
V A S A .

Vaasa 16.2.2022

Virve Flinkkilä

Hyvinvointijohtaja

Hyvinvointipalvelut • Vålfärdsservice

Vaasanpuistikko 10, 65100 Vaasa • Vasaesplanaden 10, 65100 Vasa

65101 VAASA • 65101 VASA

Puh • Tfn +358 (0)6 325 1111

etunimi.sukunimi@vaasa.fi

www.vaasa.fi